

Høyesteretts virksomhet i 2011

Høyesteretts hovedmål

Høyesterett dømmer i siste instans og er ankeinstans for avgjørelser truffet i lavere instanser. Høyesteretts hovedmål er å arbeide for rettsenhet, rettsavklaring og rettsutvikling. Dette innebærer en konsentrasjon om prinsipielle rettsspørsmål og retningsgivende avgjørelser. Høyesterett behandler både sivile saker og straffesaker og har myndighet på alle rettsområder.

Saksmengden

En rekke ulike saker bringes inn for Høyesterett, og antall saker har de senere år vært økende. Samlet kom det i 2011 inn flere saker enn i 2010.

I 2011 kom det inn 431 anker over dom i sivile saker til Høyesterett. Det tilsvarende tallet for 2010 var 426. Ca. 17 % av ankene over dom i sivile saker ble henvist til behandling i avdeling. Det innkam 530 anker over kjennelser og beslutninger i sivile saker, mens det tilsvarende tallet i 2010 var 502.

Når det gjelder straffesaker, kom det inn 444 anker over dom og 661 anker over kjennelser og beslutninger. De tilsvarende tallene for 2010 var 446 anker over dom og 658 anker over kjennelser og beslutninger. Ca. 16 % av ankene over dom i straffesaker ble henvist til behandling i avdeling.

Høyesterett behandlet i 2011 i alt 82 sivile saker i avdeling, mens det tilsvarende tallet i 2010 var 68. Det ble i 2011 behandlet 92 straffesaker i avdeling, mens det tilsvarende tallet for 2010 var 75. Det har vært et betydelig antall tunge og arbeidskrevende saker. Mange av sakene reiste rettsspørsmål hvor internasjonale rettskilder er sentrale.

Storkammer og plenum

Etter domstolloven § 5 kan anker som ankeutvalget har tillatt fremmet til Høyesterett avgjøres av et storkammer bestående av 11 dommere eller plenum der alle Høyesteretts dommere deltar. Storkammer og plenum er alternativ til regulær avdelingsbehandling med fem dommere. Storkammer skal etter loven benyttes i saker som er av særlig viktighet, mens plenum skal benyttes i helt særlige tilfeller.

Høyesterett har i 2011 ikke behandlet noen saker i storkammer, mens det i 2010 ble behandlet én sak i storkammer. Ei heller har Høyesterett i 2011 behandlet noen saker i plenum. I 2010 behandlet Høyesterett fire saker i plenum hvorav to saker ble behandlet sammen.

Saksbehandlingstid

I 2011 har Høyesterett opprettholdt den meget tilfredsstillende saksbehandlingstiden fra 2010. Sakene berammes så raskt som det lar seg gjøre ut fra prosessfullmektigenes forberedelser og program. Det er ikke ventetid for å få en sak opp i Høyesterett. Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet Høyesterett til avgjørelse i ankeutvalget foreligger, er på under én måned. Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start, er tre og en halv måned i straffesaker og litt i overkant av fem måneder i sivile saker.

Endringer i dommersammensetningen

Høyesterettsdommerne Kirsti Coward og Karin M. Bruzelius fratrådte ved oppnådd aldersgrense henholdsvis 1. januar og 1. mars 2011. Høyesterettsdommer Erik Møse er valgt til ny norsk dommer ved Den europeiske menneskerettsdomstol i Strasbourg. Han overtok stillingen 1. september 2011. Dommer i EFTA-domstolen dr. juris Henrik Bull og assisterende riksadvokat Knut Kallerud tiltrådte som høyesterettsdommere henholdsvis 17. januar og 16. juli 2011. I statsråd 11. november 2011 ble advokat Per Erik Bergsjø utnevnt til høyesterettsdommer. Han tiltrer 1. mars 2012.

Professor dr. juris Kirsten Sandberg var konstituert som høyesterettsdommer i perioden 15. november 2010 – 20. februar 2011. Lagmann Eirik Akerlie var konstituert som høyesterettsdommer i perioden 28. februar – 3. juli 2011, og professor dr. juris Finn Arnesen er konstituert som høyesterettsdommer i perioden 12. september 2011 – 29. februar 2012.

Fylkesreise

Norges Høyesterett legger - som øverste domstol og den domstol som dekker hele Norge - stor vekt på å skaffe seg kunnskap om landet vårt. Som ett ledd i dette drar Høyesterett på befarings/besøk til ulike deler av landet for å gjøre seg kjent med særlig næringsliv, offentlige institusjoner og kultur. Reisen i 2011 gikk til Finnmark fylke hvor temaene særlig var konsentrert om fremtidig energiutvinning og Barentssamarbeidet.

Internasjonal virksomhet

Ut over den dømmende virksomheten har Høyesterett i 2011 hatt en betydelig internasjonal virksomhet. Dels har Høyesterett mottatt besøk fra utenlandske juristmiljøer, særlig domstoler. Dels har dommerne og i noen grad andre fra domstolen deltatt i kongresser, seminarer og faglige møter i andre land. Det nordiske samarbeidet står her i en særstilling.

Formålet med den internasjonale virksomheten er todelt. Den skal bidra til kompetanseheving i Høyesterett, og den skal for en del være et bidrag til rettsstatsoppbygging og rettsstatsutvikling i andre land.

Besøk i Norges Høyesterett

- Besøk av representanter fra Stortinget (11. januar)
- Besøk av amerikanske jusstudenter fra American School of Norway (18. mai)
- Besøk fra Konstitusjonsdomstolen i Sør-Afrika og andre sørafrikanske domstoler – inkludert et studiebesøk til Domstoladministrasjonen, Trondheim (8.-11. juni)
- Besøk av amerikanske jusstudenter fra Hamline University (14. juni)
- Besøk av en sørkoreansk delegasjon fra en organisasjon tilsvarende Domstoladministrasjonen (13. juli)
- Besøk fra City Montessori School, Lucknow (India), arrangert av The International Conferences of Chief Justices of the World (20. september)
- Besøk av en delegasjon fra Thailands Institute of Administrative Justice (26. september)
- Besøk av en parlamentarikerdelegasjon fra Mosambik (29. september)
- Besøk av presidenten i EFTA-domstolen, Carl Baudenbacher (29. september)
- Besøk av presidenten i Europarådets parlamentarikerforsamling, Mevlüt Çavuşoğlu, (20. oktober)
- Besøk av jurister fra Moldova i regi av Norlag (1. desember)

- Besøk av parlamentarikerdelegasjon fra Vietnam (5. desember)

Høyesterett har deltatt med representanter i følgende arrangement i utlandet

- Avskjedsmarkering for Ordföranden i Regjeringsrätten Sten Heckscher, Stockholm (13. januar)
- The 2nd Congress of the World Conference on Constitutional Justice, Rio de Janeiro (16.-18. januar)
- Åpning av Den europeiske menneskerettighetsdomstolens juridiske år, Strasbourg (28. januar)
- Danmarks Højesterets 350-årsjubileum, København (14. februar)
- Studietur med besøk i internasjonale rettsinstitusjoner, Haag (26.-28. april)
- Generalforsamling i ACA-Europe (Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union), Madrid (9. mai)
- Nordisk kanslichef møte, København (12.-13. mai)
- The XVth Congress of the Conference of European Constitutional Courts, Bucuresti (23.-25. mai)
- Nordisk høyesterettsbibliotekarmøte, København (30. mai -1. juni)
- Den nordiske prosedyretevlingen om menneskerettigheter, Helsingfors (10. juni)
- Seminar arrangert av EFTA-domstolen, Luxembourg (16.-18. juni)
- Venice Commission: The 10th Joint Council Meeting and Mini-Conference, Ankara (30. juni -1. juli)
- Det 39. nordiske juristmøte, Stockholm (18.-20. august)
- Nordisk høyesterettspresidentmøte, Island (29.-30. august)
- Seminar om barneloven, Toscana (13.-18. september)
- ACA-Europe: seminar om identifisering av rettsavgjørelser (ECLI), Warszawa (30. september)
- 15-årsjubileet for Konstitusjonsdomstolen i Armenia, Yerevan (5.-9. oktober)
- Konferanse i The Network of the Presidents of the Supreme Judicial Courts of the European Union, 12.-14. oktober (Sofia)
- Informasjonsmøte om fellesportalen til The Network of the Presidents of the Supreme Judicial Courts of the European Union, 8. desember (Brussel)

Andre arrangement m.v.

- Pressefrokost i Høyesterett (10. januar)
- Middag på Slottet for Høyesteretts dommere og direktør (1. februar)
- Møte med representantene på Startkurset for nyutnevnte dommere (24. januar)
- Fellesseminar for Høyesterett (21. og 22. mars)
- Besøk i Halden fengsel (2. mai)
- Domstolledermøtet, Trondheim (26.-27. mai)
- Høyesteretts fylkesreise til Finnmark (5.-7. september)
- Internseminar for Høyesteretts dommere (17. og 18. oktober)
- Direktør- og administrasjonssjefssamling i domstolene (19.-20. oktober)
- Høyesteretts dommere har deltatt som dommere i finalen i prosedyrekonkurranser ved norske universitet

Omvisninger og orienteringer

Høyesterett har i 2011 gjennomført 23 omvisninger for i alt 562 besøkende. Blant de besøkende har vært en tingrett, jusstudenter og utvekslingsstudenter fra universitet og høyskoler samt rettslæreklasser fra flere videregående skoler. I tillegg har det vært gjennomført omvisninger for en Rotaryforening og ulike pensjonistforeninger.

Åpen dag kunne ikke gjennomføres i 2011 på grunn av reparasjonsarbeider i Høyesteretts hus.

Ulike sakstyper behandlet i avdeling 2011

Listen er ikke uttømmende

Sivile saker

Erstatningsrett	12
Skatter/avgifter	9
Arbeidsrett	8
Familie/arv/skifte	8
Kontraktsrett	8
Ekspropriasjon/skjønn/tomtefeste	7
Tingsrett	5
Forvaltningsrett	5
Barnevern	2
Forsikringsrett	2
Helserett	2
Utlendingsrett	2
Foreldelse	1
Konkurranserett	1
Pensjonsrettigheter	1
Plan- og bygningsrett	1
Prøveløslatelse	1
Selskapsrett	1
Diverse sivilprosessuelle spørsmål	6

Straffesaker

Legemskrenkelser/trusler/frihetsberøvelse	14
Seksuallovbrudd	14
Narkotika	13
Bedrageri/utroskap/korrupsjon	6
Mishandling i nære relasjoner	5
Drap	4
Tyveri/innbrudd/underslag/heleri	4
Inndragning	3
Ran/utpressing	3
Skattesvik/merverdiavgiftsbedrageri	2
Dokumentfalsk ("skimming")	1
Foretaksstraff	1
Innsidehandel	1
Menneskehandel	1
Miljørett	1
Motarbeiding av rettsvesenet	1
Barn unndratt fosterforeldres omsorg	1
Opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern	1
Overføring fra tvungent psykisk helsevern	1
Div brudd på spesiallovgivningen	2
Dokumentinnsyn	1
Selvinkrimineringsforbudet	1
Diverse andre straffeprosessuelle spørsmål	9

HØYESTERETT I AVDELING - SIVILE SAKER SIVILE ANKER OVER DOM

Ikke avgjorte saker ved periodens start	29
Henvist til behandling	73
Avgjort	73
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	29
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	23
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	50

SIVILE ANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG ANDRE SAKER

Ikke avgjorte saker ved periodens start	2
Henvist til behandling	10
Avgjort	9
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	3
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	2
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	7

SIVILE SAKER SAMLET

Ikke avgjorte saker ved periodens start	31
Henvist til behandling	83
Avgjort	82
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	32
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	25
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	57

BEHANDLINGSTID FOR SIVILE SAKER - ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING

Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	1,0 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	1,1 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over beslutning fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,6 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til ankeutvalgets henvisning	1,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra ankeutvalgets henvisning til Høyesteretts avgjørelse	4,5 mnd
Gjennomsnittlig samlet behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til Høyesteretts avgjørelse	5,8 mnd
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for samtlige avgjorte sivile saker (ankeutvalg + Høyesterett i avdeling)	1,4 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	5,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra ankeutvalgets henvisning til ankeforhandlingens start	4,0 mnd

ANKEUTVALGETS VIRKSOMHET - STRAFFESAKER

Straffeanker over dom

Ikke avgjorte saker ved periodens start	66
Innkommet	444
Avgjort	465
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	45

Resultat

Anken tillatt fremmet	75 saker
Anken ikke tillatt fremmet	353 saker
Anken avvist	10 saker
Anken frafalt/hevet	14 saker
Anketillatelse gitt (dir. anke)	0 saker
Anketillatelse ikke gitt	2 saker
Annet	11 saker

465 saker

Straffeanker over kjennelse

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	12
--	----

Innkommet anker over kjennelse	312
Avgjort i ankeutvalget	309
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	15

Resultat

Anker over kjennelse henvist til Høyesterett	6 saker
Forkastet eller stadfestet	225 saker
Tatt til følge/opphevet	39 saker
Anken avvist	16 saker
Anken frafalt	18 saker
Annet	5 saker

309 saker

Straffeanker over beslutning

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	56
Innkommet anker over beslutning	349
Innkommet andre saker	25
Avgjort i ankeutvalget	384
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	46

Resultat

Anker over beslutning henvist til Høyesterett	1 saker
Forkastet eller stadfestet	302 saker
Tatt til følge/opphevet	46 saker
Anken avvist	5 saker
Anken frafalt	3 saker
Annet	27 saker

384 saker

HØYESTERETT I AVDELING - STRAFFESAKER

STRAFFEANKER OVER DOM

Ikke avgjorte saker ved periodens start	19
Henvist til Høyesterett	75
Avgjort	82
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	12
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	48
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	34

STRAFFEANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG ANDRE SAKER

Ikke avgjorte saker ved periodens start	3
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	7
Avgjort	10
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	0
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	8
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	2

STRAFFESAKER SAMLET

Ikke avgjorte saker ved periodens start	22
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	82
Avgjort	92
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	12
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	56
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	36

BEHANDLINGSTID FOR STRAFFESAKER – ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING

Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	1,1 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over beslutning fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,7 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra innkommet Høyesterett til ankeutvalget tillot saken fremmet	1,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra ankeutvalget tillot saken fremmet til Høyesteretts avgjørelse	2,6 mnd
Gjennomsnittlig samlet behandlingstid for straffesaker fra innkommet i Høyesterett til Høyesteretts avgjørelse	3,8 mnd
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for samtlige avgjorte straffesaker (ankeutvalg + Høyesterett i avdeling)	1,0 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra innkommet Høyesterett til ankeforhandlingens start	3,5 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra ankeutvalgets henvisning til ankeforhandlingens start	2,2 mnd